



ԿՐՈՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԻՔԱՅԵԼ ԵԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՎԱՐՂԱՊԵՏ ԱԶԱՊԱՇՅԱՆԻ ՔԱՐՈՁԸ՝ ԽՈՍՎԱՅ ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ԶՈՐԱՎՈՐ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

(15 նոյեմբերի, կիրակի, 1998 թ.)

*«Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ամէն»:
«Վասն ձեր ամենեցուն առնել աղօթք խնդութեամբ»:*

«Ձեզ բոլորիդ համար աղօթում եմ խնդությամբ»:

(Փղլիպ, Ա 4)

Այսօր, սիրելի հավատացյալ եղբայրներ և քույրեր, այս տողերն ընթերցվեցին Պողոս Առաքյալի՝ Փիլիպեցիներին ուղղված նամակից, որում Առաքյալը բազմիցս ասում է, թե ինքը խնդությամբ և ցնծությամբ է լցված: Ընդամենը չորս գլուխ պարունակող այս նամակում Պողոս Առաքյալը տասն՝ անգամ, տարբեր առիթներով, տարբեր զգացումներով և տարբեր հույզերից բխող իր ապրումներով, շեշտում է, որ ինքը ցնծությամբ, խնդության և ուրախության մեջ է: Այս տողի մեջ նաև շեշտում, ընդգծում է, որ աղօթում է բոլորի համար, ամենքի համար և աղօթում է խնդությամբ, ցնծությամբ և ուրախությամբ: Իզուր չէ, որ այս նամակն անվանվում է նաև «խնդության պատգամ»:

Այսօր մեր նյութապաշտ, աշխարհում շատերի համար տարօրինակ պիտի թվա Պողոս առաքյալի այս արտահայտությունը: Նրանց, ովքեր Սուրբ Գրքին կամ Պողոս առաքյալի կյանքին ու գործունեությանը այնքան էլ ծանոթ չեն, առաջին հայացքից պիտի թվա, թե Պողոս Առաքյալը անհուգ պալատական կյանքի մեջ, փառքի և ապրուստի անհոգության մեջ ուրիշ բան չուներ անելու, քան աղօթել ուրիշների համար: Եվ քանի որ չունեի ոչ մեկ հոգս, ոչ մեկ տրտմություն, ոչ մեկ նյութական կարիք, ցնծությամբ էր լցված և այդ ցնծությունը փոխանցում էր ուրիշներին: Սակայն չարաչար կսխալվեն նրանք, ովքեր որպես այսօրվա մարդիկ, այսպես կմտածեն և այդպես կկարծեն Պողոս Առաքյալի մասին, և սխալված կլինեն իրապես և ճշմարտապես: Առավել ևս զարմանալի պիտի թվա այսպես մտածողներին, եթե իմանան, որ Պողոս Առաքյալն այս խոսքերը գրում է Հռոմից՝ բանտարկված, շղթայված, կապանքների մեջ: Եվ մոյճիսկ շղթայված, կապանքների մեջ ինքն իր ձեռքի աշխատանքով ապրում և իր ապրուստն էր հայթայթում և, որ կարևորն է, կապանքների մեջ սպասում էր մահվան, սպասում էր մահապատժի: Եվ ահա մի տարօրինակ երևույթ, որ մահապատժի սպասող մարդը, որ կապանքների և շղթաների մեջ է, մտածում է ուրիշների համար, աղօթում է ուրիշների համար և աղօթում է խնդությամբ, ցնծությամբ և ուրախությամբ: Այսօրվա մեր մարդկային մտածելակերպի համար կարող է տարօրինակ թվալ այս երևույթը՝ նման մի խնդություն և

ցման մի գնծություն, երբ մենք, մեզանից յուրաքանչյուրս ցնծություն և խնդություն ունենում ենք ցավոք այն ժամանակ. երբ ինչ-որ նյութական ակնկալիք և ինչ-որ մի նյութական գործ կարողանում ենք հաջողությամբ ավարտել: Խնդում և բերկրում ենք միայն այն ժամանակ, երբ դժբախտություններն ու տառապանքները մեզ շրջանցում են, ցնծում և ուրախանում ենք այն ժամանակ, երբ մեր հարազատներին, մեր բարեկամներին նյութական հարստություն և նյութական ապահովություն է բաժին ընկնում այս աշխարհում: Սակայն, որպես քրիստոնյաներ, պետք է փորձենք հասկանալ իրոք, թե ինչի՞ մեջ է կայանում Պողոս Առաքյալի այս ցնծությունը և ուրախությունը, մահապատժի սպասող մարդու ցնծությունը և ուրախությունը՝ ուրիշների համար աղոթելիս:

Դրա համար մեկ անգամ ևս ակնարկ նետենք Պողոս Առաքյալի կյանքին և գործունեությանը: Մեզանից թերևս ոչ մեկի համար Պողոս Առաքյալն իր Սողոսյան կերպարով չի կարող ներկայացնալ որպես խնդումներս, զվարթագին անձնավորություն: Մեզանից թերևս ոչ մեկը չի պատկերացնում քրիստոնյաներին հալածող Սողոսին որպես զվարթ և ուրախ անձնավորություն, որովհետև հալածիչը չի կարող զվարթ լինել: Պատմությունից գիտենք, որ հալածողները, բռնակալները, նրանք, ովքեր իրենց կյանքը և ապրուստը հոգում են ուրիշի դժբախտության գնով, երբեք զվարթ չեն և երբեք չեն կարող զվարթ լինել: Ուրեմն, գիտենք, որ Պողոս Առաքյալն իր կյանքի մի հատվածում բնավ ուրախ չէր, թեև իր իշխանության քարձրության զագաթնակետին էր, իր փարիսեցի լինելն արժևորելու զագաթնակետին էր, սակայն ուրախ չէր: Եվ վստահ ու համոզված ենք, որ առաջին ուրախությունն ու առաջին խնդությունը Պողոսն ապրեց այն ժամանակ, երբ հավատքի եկավ, երբ հավատաց Դամասկոսի ճանապարհին իրեն հայտնված Հիսուս Զրիստոսին: Հավատաց, և թեև կտրացած, թեև իր առաջին օրերը դժբախտության մեջ անցկացնելով՝ ապաշխարեց, և այդ ապաշխարությանը հավատալով՝ ուրախացավ և ցնծաց: Ուրեմն, իր առաջին ուրախությունը, իր առաջին ժպիտը, իր առաջին ներքին ցնծությունը վստահ ենք, որ ունեցավ այն ժամանակ, երբ Դամասկոսի ճանապարհին գտավ Հիսուս Զրիստոսին: Գտավ հավատքով, ընդունեց Հիսուս Զրիստոսին որպես իր Տեր և որպես իր Թագավոր և որպես իր Բարեկամ, ընդունեց, և այդ իսկ պատճառով է, որ ավելի քան հարյուր անգամ Պողոս Առաքյալն իր նամակների մեջ միշտ խոսում է ի Տեր, ի Տեր Հիսուս Զրիստոս լինելու, այսինքն՝ Հիսուս Զրիստոսի մեջ լինելու մասին: Որովհետև ինչ է նշանակում լինել մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Զրիստոսի մեջ, եթե ոչ՝ շրջապատված լինել Նրանով, մեր կյանքում, մեր գործունեության մեջ, մեր առօրյա իրականության մեջ մշտապես զգալ Նրա ներկայությունը: Եվ ինչպես թոչուրեք երկնքում է ապրում, և ձուկը՝ ծովում, այնպես էլ մարդ պետք է ապրի Զրիստոսի մեջ և Զրիստոսի ներկայության մեջ: Եվ ինչպես ծառն իր արմատներից, հողից է սնվում և ստանում իր կենդանի ավիչը, այնպես էլ մարդ պետք է իր արմատներն ունենա Զրիստոսի ճշմարտության մեջ խրված: Եվ եթե ունի այդ ճշմար-

տությունը, և եթե ապրում է Զրիստոսով, եթե ապրում է Զրիստոսի մեջ, ի՞նչ կարող է անել, եթե ոչ՝ ուրախանալ, բերկրել ու ցնծալ: Եվ քրիստոնյան երբ ընդունում է Զրիստոսին և ապրում Զրիստոսով, չի կարող լինել տրտում, չի կարող լինել տրամության, թախծի ու տխրության մեջ, այլ կարող է լինել միայն ուրախ, ցնծալ և բերկրել այնպես, ինչպես Մովսեսը, որ երբ քարձրացավ և Սինա լեռան վրա տեսավ Աստծո փառքը, իջնելիս իր երեսը շողում էր, շողում էր ոչ միայն Աստծո տեսությունից, այլ նաև Աստծուն տեսնելու իրողության մեջ թաքնված ցնծությունից և ուրախությունից:

Եվ երբ Պողոս Առաքյալն ունեցավ այդ ուրախությունը՝ ուրախությունը Զրիստոսին ունենալու, չէր կարող այդ գանձը պահել միայն իր համար: Եվ եկավ հաջորդ ուրախությունը՝ քարոզելու ուրախությունը, իր ունեցածը բաժանելու ուրախությունը, որովհետև քրիստոնյան չի կարող իր ունեցածը պահել իրեն մի մութական և ո՛չ հոգևոր իմաստով, որովհետև քարոզելը ոչ թե պարտականություն է քրիստոնյայի համար, այլ՝ կյանք և ուրախություն: Եվ Պողոս Առաքյալն սկսեց քարոզել:

Ունեցավ այդ քարոզելու ուրախությունը, և քարոզելու ուրախությանն անմիջականորեն հաջորդեց դեպի Զրիստոս մարդիկ շահելու ուրախությունը: Եվ երբ տեսավ, թե ինչպես հյուսիսում և հարավում, արևելքում և արևմուտքում ունեցավ հետևորդներ, որոնց հայացքը դարձրեց դեպի Աստված և դեպի Զրիստոս, ուրախացավ, ցնծաց և բերկրեց մեկ անգամ ևս՝ տեսնելով, որ կարողացել է որոշակի մարդկանց, որոշակի հավատացյալների դարձնել դեպի Աստված: Եվ իր ամբողջ ճանապարհորդությունների ընթացքում հյուրընկալվեց և հյուրընկալեց, մտավ ուրիշների բաց դռներից և իր դուռը միշտ բաց եղավ ուրիշների առջև: Հյուրընկալության և հյուրընկալելու ուրախությունը մույնպես վայելեց՝ քրիստոնյա համայնքներ հաստատելով, քրիստոնյաների հետ լինելով, մշտապես շփվելով և համայնք հիմնելով, քրիստոնեական եղբայրական մթնոլորտ ստեղծելով, ցնծաց և ուրախացավ միասնիկ լինելու իրականությամբ՝ ըստ սաղմոսեբգութի խոսքի, թե՛ ի՞նչ բարի է և վայելուչ, երբ եղբայրները բնակվում են միասին: Եվ մենք կավելացնենք՝ որքա՜ն գեղեցիկ է, երբ եղբայրներն ու քույրերը ապրում են միասին՝ Զրիստոս Հիսուսով:

Եվ տեսավ Պողոս Առաքյալն այդ ամենը, տեսավ և ուրախացավ: Եվ երբ հասավ Հռոմ արդեն որպես դատապարտյալ, որպես մեղադրյալ՝ կանգնելու համար կայսեր ատյանի առջև, լսեց իր ցանած սերմերից ստացված արդյունքի մասին, լսեց, որ իրենից հեռու ստեղծված քրիստոնյա համայնքներն ապրում են քրիստոնեական ոգով, իմացավ նրանց լավ, բարի լուրերը, իմացավ նաև, որ իր ցանած սերմերը պտուղ են տալիս մեկի փոխարեն վաթսուհի և մեկի փոխարեն հարյուր: Իրենից մղոմներով հեռու հաստատված համայնքները ծաղկում էին, պտղաբերում էին, մեծանում էին Զրիստոսով, և դարձյալ Պողոս Առաքյալը ցնծալու և ուրախանալու առիթ ունեցավ: Եվ այսքանից հետո, երբ իր ամբողջ գործունեության մեջ իրեն նաև տառապանքը, հալածանքը և նախատինքը բաժին ընկավ, երբ Հռոմում սկսեց սպառնալ իր մահվան դատավճռի իրականաց-

մամբ, այդ բոլոր ուրախություններին ու ցնծություններին եկավ գումար-վելու նաև Քրիստոսի համար հալածվելու և տառապելու ուրախությունը:

Պողոս Առաքյալի նամակների մեջ քաղվեց կարդում ենք, որ ինքն ուրախ է և ցնծում է համուն Քրիստոսի հալածվելու և տառապելու համար, որովհետև այդ տառապանքի և հալածանքի միջոցով է, որ իրապես ինքն իր մեջ կարողանում է հաստատել և վավերացնել Քրիստոսի նկատմամբ իր սերը, իր նվիրումը և իր հավատարմությունը: Եվ կարողանում է հալածանքով ու տառապանքով նույնպես ուրախանալ, ցնծալ և բերկրել: Եվ այս բոլոր ուրախություններից ու ցնծություններից ոչ մեկը, սիրելի հավատացյալ եղբայրներ և քույրեր, երկրային չէին, նյութական չէին, կապված չէին այս աշխարհին և այս նյութին, այլ վերերկրային էին և երկնային, որովհետև այս բոլոր ուրախությունները հիմնված էին անանցա-նելի, անամենական, երկնային իրողության վրա, որ է՝ Աստված: Որով-հետև Պողոս Առաքյալի հույսը երբեք այս աշխարհը չէր, այլ այս աշխար-հից դուրս գտնվող մի իրականություն, որին մենք անվանում ենք Աստված, և Ով մեզ հայտնվեց մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի միջոցով: Այս ուրախու-թյունն ունենալով և այս ամբողջ ուրախության, խնդության փորձառու-թյունն ունենալով, ի՞նչ պետք է աներ Պողոս Առաքյալն իր շղթաների մեջ, եթե ոչ մեկ անգամ ևս ցնծար, խնդար և բերկրեր, և այո՛, աղոթեր ուրիշների համար: Աղոթեր իր հավատացյալ եղբայրների և քույրերի համար և իր սրտում երբեք կսկիծ ու դառնություն չունենար, այլ ուրախանար, խալտար և ցնծար իր հոգու մեջ, որովհետև քարվոք պատերազմը պատերազմն էր, հաղթել էր, և իրեն մնում էր միայն փառքի պսակը:

Ուրեմն, սիրելի եղբայրներ և քույրեր, ի՞նչ է քրիստոնեական խնդու-թյունը, եթե ոչ այն ամենը, ինչ որ թվարկեցի Պողոս Առաքյալի կյանքի հետ կապված, և ուրեմն սա է քրիստոնեական խնդությունը, քրիստոնեական խնդությունը չի կարող կապված լինել ժամանակավոր, անցողիկ երևույթ-ների հետ, քրիստոնեական խնդությունը չի կարող միայն առարկայական և նյութական իրողությունների հետ կապված լինել: Եթե կապված լինի միայն նյութի և առարկայականի հետ, անցողիկ է: Ինչպես նյութն է անցնում, այնպես էլ կանցնի մեր խնդությունը և մեր ուրախությունը: Ուրեմն, Սուրբ Պողոս Առաքյալի օրինակով՝ ապրենք այս քրիստոնեական խնդությունն իրապես, որ հաստատված է Աստծո և հաստատված է մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի վրա: Ապրենք, և թող Աստված Իր անսպառ քարիք-ները, երկնային շնորհները քաշխի մեզ, որպեսզի այդ երկնային քարիք-ներով նույնպես ուրախանանք, ցնծանք և հրճվենք:

Շնորհք, սեր և խաղաղություն եղիցին ընդ ձեզ և ընդ ամենեսյանդ, ամեն: